

אלא אמר רבי זירא: מהכא ילפינן לה דמעלות השחר מקרי יום: דכתיב [כשבנה נחמיה את חומת ירושלים, ורצו להלחם בו]: "ואנחנו עושים במלאכה וחצים מחזיקים ברמחים מעלות השחר עד צאת הכוכבים". חזינן דתחילת היום — עלות השחר הוא.

ואומר: "היו לנו הלילה משמר והיום מלאכה".

והוינן בה: מאי ואומר? למאי אצטריך קרא בתרא?

ומבארין: הכי קאמר, וכי תימא דבאמת משעלה עמוד השחר — לאו ימא הוא, עד הנץ החמה. ומכי ערבא שמשא — כבר ליליא הוא, קודם צאת הכוכבים. ומהא דעבדו מלאכה מעלות השחר — ליכא ראיא, דרק אינחו הוא דמקדמו ומחשבי, שהיו משכימין קודם היום, ומעריבין אחר היום?

תא שמע: "היו לנו הלילה משמר והיום מלאכה". דמהאי קרא שמעינן שהיו עושים מלאכה ביום דווקא, אם כן, חזינן דיום — מעלות השחר עד צאת הכוכבים הוא.

משנה:

אף על גב דקיימא לן דזריזין מקדימין למצוות¹¹¹, וילפינן לה מדכתיב: "וישכם אברהם בבקר", מכל מקום, כל היום כשר¹¹² למצוות דלהלן:

מהמשנה הקודמת, והלא שתי המשניות דנות בענין מצוות שמצותן רק ביום! ?
והרשב"א והריטב"א הקשו, אמאי הכא תנן דכל היום כשר למצוות אלו, ואילו במשנה

לבעל קרי — ליטבול ביומיה [ביום הראיה]! וכיון דליכא למימר הכי, דהא זבה ביממא דראיה לא מצי טבולה, דכתיב: "כל ימי זובה כמשכב נדתה יהיה לה", ודרשינן [במס' נדה ע"ג ע"א]: "יהיה לה" — מלמד שסופרת אחד לאחד, דהיינו שצריכה לשמור יום אחד כנגד יום הראיה. ולהכי אינה יכולה לטבול ביום הראיה, אלא רק לאחר שיתחיל היום שאחריו.

אם כן, בליליא דיום שאחריו מיהת, ליעביד מקצת שימור — ותיטבול!

קמשמע לן, דכיון דבעיא ספירה, דספירת יום כנגד יום, דוגמת ספירת שבעה היא — כ-ב ספירה ביממא דווקא היא, כדכתיב: "וספרה לה שבעת ימים". ולהכי אינה יכולה לטבול אלא ביום, שהרי צריכה ספירה כדי לטבול.

שנינו במשנתנו: וכולן שעשו משעלה עמוד השחר כשר.

מנהני מילי?

אמר רבא, דאמר קרא: "ויקרא אלהים לאור יום". למאיר ובא, דהיינו עלות השחר — קראו יום.

ומקשינן: אלא מעתה, סיפא דקרא, דכתיב: "ולחשך קרא לילה", הכי נמי דנדרוש למחשיך ובא קרא לילה, דהיינו שמשקיעת החמה כבר לילה הוא? והא קיימא לן דעד צאת הכוכבים — לאו לילה הוא?!

111. כך פירש רש"י. והקשה הטורי אבן: פשיטא! וכי משום שלא הקדים כזריזין, שלא קיים מצוה מן המובחר — לא יצא יד"ח?
112. הקשה המאירי, אמאי נחלקה משנה זו